

Maria FILIPIAK

O WŁADZY I ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA WŁADZĘ
Bibliografia wypowiedzi papieży
Jana Pawła II, Benedykta XVI i Franciszka
z lat 1978-2020

Wykaz skrótów

IGP – *Insegnamenti di Giovanni Paolo II* [Città del Vaticano]

I (1978) ss. 477	XIV (1991) t. 1, ss. 1983
II (1979) [t. 1], ss. 1729	XIV (1991) t. 2, ss. 1619
II (1979) t. 2, ss. 157	XV (1992) t. 1, ss. 2147
III (1980) t. 1, ss. 1983	XV (1992) t. 2, ss. 1119
III (1980) t. 2, ss. 1869	XVI (1993) t. 1, ss. 1855
IV (1981) t. 1, ss. 1292	XVI (1993) t. 2, ss. 1725
IV (1981) t. 2, ss. 1313	XVII (1994) t. 1, ss. 1367
V (1982) t. 1, ss. 1376	XVII (1994) t. 2, ss. 1281
V (1982) t. 2, ss. 2497	XVIII (1995) t. 1, ss. 2054
V (1982) t. 3, ss. 1751	XVIII (1995) t. 2, ss. 1589
VI (1983) t. 1, ss. 1730	XIX (1996) t. 1, ss. 1798
VI (1983) t. 2, ss. 1496	XIX (1996) t. 2, ss. 1206
VII (1984) t. 1, ss. 2016	XX (1997) t. 1, ss. 1799
VII (1984) t. 2, ss. 1708	XX (1997) t. 2, ss. 1230
VIII (1985) t. 1, ss. 2081	XXI (1998) t. 1, ss. 1669
VIII (1985) t. 2, ss. 1683	XXI (1998) t. 2, ss. 1483
IX (1986) t. 1, ss. 2204	XXII (1999) t. 1, ss. 1660
IX (1986) t. 2, ss. 2242	XXII (1999) t. 2, ss. 1396
X (1987) t. 1, ss. 1482	XXIII (2000) t. 1, ss. 1415
X (1987) t. 2, ss. 2582	XXIII (2000) t. 2, ss. 1463
X (1987) t. 3, ss. 1812	XXIV (2001) t. 1, ss. 1607
XI (1988) t. 1, ss. 1073	XXIV (2001) t. 2, ss. 1376
XI (1988) t. 2, ss. 2625	XXV (2002) t. 2, ss. 1130
XI (1988) t. 3, ss. 1405	XXV (2002) t. 1, ss. 1290
XI (1988) t. 4, ss. 2317	XXVI (2003) t. 1, ss. 1298
XII (1989) t. 1, ss. 1945	XXVI (2003) t. 2, ss. 1205
XII (1989) t. 2, ss. 1783	XXVII (2004) t. 1, ss. 1063
XIII (1990) t. 1, ss. 1885	XXVII (2004) t. 2, ss. 933
XIII (1990) t. 2, ss. 1888	XXVIII (2005), ss. 333

IB – *Insegnamenti di Benedetto XVI* [Città del Vaticano]

I (2005) ss. 1326	V (2009) t. 1, ss. 1439
II (2006) t. 1, ss. 1008	V (2009) t. 2, ss. 980
II (2006) t. 2, ss. 1065	VI (2010) t. 1, ss. 1166
III (2007) t. 1, ss. 1405	VI (2010) t. 2, ss. 1390
III (2007) t. 2, ss. 1065	VII (2011) t. 1, ss. 1072
IV (2008) t. 1, ss. 1280	VIII (2012) t. 1, ss. 960
IV (2008) t. 2, ss. 1099	VIII (2012) t. 2, ss. 952
IX (2013), ss. 336	

IF – *Insegnamenti di Francesco* [Città del Vaticano]

- I (2013) t. 1, ss. 592
 I (2013) t. 2, ss. 983
 II (2014) t. 1, ss. 938
 II (2014) t. 2, ss. 949

- NP I – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, I (1978), Poznań-Warszawa 1987, ss. 220
 NP II, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 1, Poznań 1990, ss. 793
 NP II, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 2, Poznań 1992, ss. 753
 NP III, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 1, Poznań-Warszawa 1985, ss. 875
 NP III, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 2, Poznań-Warszawa 1986, ss. 924
 NP IV, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 1, Poznań 1989, ss. 611
 NP IV, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 2, Poznań 1989, ss. 572
 NP V, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 1, Poznań 1993, ss. 877
 NP V, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 2, Poznań 1996, ss. 1004
 NP VI, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 1, Poznań 1998, ss. 852
 NP VI, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 2, Poznań 1999, ss. 686
 NP VII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 1, Poznań 2001, ss. 924
 NP VII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 2, Poznań 2002, ss. 827
 NP VIII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 1, Poznań 2003, ss. 1076
 NP VIII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 2, Poznań 2004, ss. 856
 NP IX – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IX (1986) t. 1, Poznań 2005, ss. 999

ORpol. – „L'Osservatore Romano” wydanie polskie 1980 –

JAN PAWEŁ II

1978

1. *Wierność Soborowi* (Pierwsze orędzie radiowe i telewizyjne „Urbi et Orbi”, 17 X), NP I, s. 1-6; toż: *Fedeltà al Concilio*, IGP I, s. 4-20.

2. *Święte Kolegium znakiem powszechności Kościoła* (Przemówienie do Kolegium Kardynalskiego, 18 X), NP I, s. 7-8; toż: *Il Sacro Collegio segno di universalità della Chiesa*, IGP, I, s. 21-23.

3. *Roztropność* (Audiencja generalna, 25 X), NP I, s. 26-28; toż: *La prudenza*, IGP I, s. 60-63.

4. *Cnota umiarkowania* (Audiencja generalna, 22 XI), NP I, s. 86-88; toż: *La virtù della temperanza*, IGP I, s. 185-188.

5. *Przynosicie radość i nadzieję* (Przemówienie do młodzieży, 22 XI), NP I, s. 88-89; toż: *Portate la gioia e la speranza*, IGP I, s. 189-191.

6. *Kolegialność biskupia a regionalne autonomie* (Przemówienie do biskupów europejskich, 19 XII), NP I, s. 167-168; toż: *Collegialità episcopale e autonomie regionali*, IGP I, s. 364-368.

1979

7. *Budować we wspólnocie Kościół Boży* (Przemówienie do Stałej Rady Włoskiej Konferencji Biskupów, 23 I), NP II, 1, s. 44-47; toż: *Costruire in comunione la Chiesa di Dio*, IGP II, 1, s. 96-103.

8. *Mieć odwagę proroków i ewangeliczną roztropność pasterzy* (Przemówienie do uczestników III Konferencji Generalnej Episkopatu Ameryki Łacińskiej, 28 I), NP II, 1, s. 83-95; toż: *Audacia di Profeti e prudenza evangelica di Pastori*, IGP II, 1, s. 188-211.

9. *Kolegialność biskupia na Konferencji w Puebli* (Audiencja generalna, 7 II), NP II, 1, s. 135-137; toż: *Ricordi incancellabili dell pellegrinaggio in Messico*, IGP II [1], s. 355-360.

10. Encyklika *Redemptor hominis* (4 III), Watykan 1979, p. 5, 15, 17, 21; toż: *Lettera Enciclica Redemptor Hominis*, IGP II, 1, s. 606-609.

11. *Posługa biskupa w perspektywie eucharystycznej* (Przemówienie do biskupów hinduskich, 26 IV), NP II, 1, s. 416-418; toż: *Il servizio episcopale nella prospettiva eucaristica*, IGP II, 1, s. 984-988.

12. Konstytucja apostolska *Sapientia christiana*. O uniwersytetach i wydziałach kościelnych (25 V), NP II, 1, s. 533-549, 16, 28, 37, 47, 49; toż: *La Costituzione Apostolica „Sapientia Christiana” nella tradizione italiana*, IGP II, 1, s. 1268-1310.

13. *Miłość Chrystusa w posługiwaniu biskupim* (Homilia podczas Mszy św. i święceń kapłańskich, 27 V), NP II, 1, s. 571-573; toż: *L'amore di Cristo nel ministero episcopale*, IGP II, 1, s. 1329-1333.

14. *Ważny etap na drodze kolegialności* (Przemówienie wygłoszone na Plenarnym Zebraniu Kardynałów, 9 XI), NP II, 2, s. 522-524; toż: *Una tappa importante sulla strada della collegialità*, IGP II, 2, s. 1089-1097.

15. *Panowanie mocą prawdy i miłości* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 25 XI), NP II, 2, s. 591-593; toż: *Il Regno di Cristo è il Regno per l'uomo*, IGP II, 2, s. 1235-1238.

1980

16. *Niech nauka soborowa kieruje naszymi myślami i naszą działalnością* (Homilia podczas Mszy św. na rozpoczęcie Synodu Biskupów Holenderskich, 14 I), NP III, 1, s. 52-54; toż: *L'insegnamento del Concilio guidi il nostro pensiero e la nostra azione*, IGP III, 1, s. 124-128.

17. *Moja marszruta wiary jest także pielgrzymką do człowieka* (Przemówienie do władz Turynu, 13 IV), NP III, 1, s. 356-358; toż: *Il mio itinerario di fede è anche pellegrinaggio verso l'uomo*, IGP III, 1, s. 863-865.

18. *Wybrani spośród tego ludu* (Konsekracja biskupów w Kinszasie, 4 V), NP III, 1, s. 468-471; toż: *La vocazione cristiana dei popoli d'Africa tragga senso e alimento dal vostro ministero*, IGP III, 1, s. 1127-1134.

19. *Konferencja biskupów winna samodzielnie wziąć na siebie stosowną odpowiedzialność* (Przemówienie na XVII zebraniu ogólnym biskupów włoskich, 29 V), NP III, 1, s. 657-665; toż: *La Conferenza Episcopale deve assumere autonomamente le proprie responsabilità*, IGP III, 1, s. 1501-1513.

20. *Historia zbawienia rozpoczyna się od każdego człowieka* (Homilia podczas Mszy św. na lotnisku Le Bourget, 1 VI), NP III, 1, s. 700-704; toż: *La storia della salvezza conosce con ogni uomo un nuovo inizio*, IGP III, 1, s. 1585-1592.

21. *List Apostolski [...] na 1500 rocznicę narodzin św. Benedykta* (11 VIII), NP III, 2, s. 200-210, rozdz. VI; toż: *San Benedetto Patrono d'Europa messaggero di pace*, IGP III, 2, s. 355-370.

1981

22. *Społeczeństwo, władza, dobro wspólne* (Orędzie do prezydenta i narodu filipińskiego, 17 II), NP IV, 1, s. 165-168; toż: *Le grandi qualità del popolo filippino fondate in una solida tradizione cristiana*, IGP IV, 1, s. 336-341.

23. Encyklika *Laborem exercens* (14 IX), Watykan 1981, p. 7, 8, 11, 12, 14, 17, 18, 20, 22; toż: *Lettera Enciclica Laborem Exercens*, IGP IV, 2, s. 216-266.

24. *Sila i powaga władzy wyraża się w dialogu, nie w przemocy* (Apel w sprawie Polski, 16 XII), NP IV, 2, s. 501-502; toż: *Non è impossibile tornare sulla strada del rinnovamento*, IGP IV, 2, s. 1146-1147.

1982

25. *Światło, które z Taboru oświeca Kościół przejawia się przede wszystkim w działaniu biskupów* (Homilia w czasie święceń biskupich monsignora Noè, 6 III), NP V, 1, s. 317-319; toż: *La luce che dal Tabor illumina la Chiesa riappare anzitutto nell'opera dei Vescovi*, IGP V, 1, s. 748-752.

26. *Do władz cywilnych* (Przemówienie na placu Republiki w Livorno, 19 III), NP V, 1, s. 411-412; toż: *Alle autorità civili*, IGP V, 1, s. 929-930.

27. *Działanie dla dobra wspólnego nadaje sens władzy* (Przemówienie do korpusu dyplomatycznego, 13 V), ORpol. 3(1982) nr 5, s. 10; toż: *Preparate vie sempre più umane per risolvere le controversie internazionali*, IGP V, 2, s. 1625-1632.

28. *Wiara chrześcijańska i sprawiedliwość społeczna jako światła na drodze człowieka* (Przemówienie do władz cywilnych, Brescia, 26 IX), NP V, 2, s. 441-442; toż: *Fede cristiana e giustizia sociale: luci sul cammino dell'uomo*, IGP V, 3, s. 576-578.

29. *Na Jego barkach spoczęła władza* (Homilia podczas Pasterki, 25 XII), NP V, 2, s. 979-980; toż: *Gesù eleva la storia dell'uomo all'altezza della gloria di Dio*, IGP V, 3, s. 1688-1691.

1983

30. *Konstytucja Apostolska promulgująca nowy Kodeks Prawa Kanonicznego „Sacrae Disciplinae Leges”* (25 I), NP VI, 1, s. 99-103; toż: *La Costituzione Apostolica per la promulgazione del nuovo Codice di Diritto Canonico „Sacrae Disciplinae Leges”*, IGP VI, 1, s. 228-240.

31. *Czym jest prawo w Kościele?* (Prezentacja nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego, 3 II), NP VI, 1, s. 143-150; toż: *Le leggi sono munifico dono di Dio e la loro osservanza è vera sapienza*, IGP VI, 1, s. 307-317.

32. *Zbudowani na fundamencie Apostołów składamy dzięki* (Homilia podczas Mszy św. w uroczystość świętych Piotra i Pawła, 29 VI), NP VI, 1, s. 830-833; toż: *Pietro è il punto di sostegno e di unità*, IGP VI, 1, s. 1682-1688.

33. *Nowy styl posługi biskupiej* (Przemówienie podczas spotkania z Konferencją Episkopatu Austrii, 12 IX), NP VI, 2, s. 220-224; toż: *Il nuovo stile del ministero del Vescovo*, IGP VI, 2, s. 498-504.

34. *Karta Praw Rodziny* przedłożona przez Stolicę Apostolską wszystkim ludziom, instytucjom i władzom zainteresowanym misją rodziny w świecie współczesnym (22 X), ORpol. 4(1983) nr 10, s. 6-7.

35. *„Przyjmijmy króla pokoju i sprawiedliwości”* (Przemówienie podczas wizyty w parafii św. Franciszki Ksawerii Cabrini na Nomentano, 4 XII), NP VI, 2, s. 581-584; toż: *„Accogliamo il re della pace e della giustizia”*, IGP VI, 2, s. 1252-1256.

1984

36. *Człowiek, który rozgrzesza in persona Christi* (Audience generalna, 22 II), NP VII, 1, s. 210-213; toż: *Il compito di rimettere i peccati è legato al ministero di Pietro*, IGP VII, 1, s. 458-463.

37. *Do przyszłych kapłanów: my działamy in persona Christi* (Przemówienie podczas spotkania ze studentami, 3 III), NP VII, 1, s. 277-279; toż: *Ai futuri sacerdoti: Noi operiamo „in persona Christi”*, IGP VII, 1, s. 604-607.

38. *Kapłani są potrzebni, ponieważ Chrystus jest potrzebny* (Przemówienie podczas spotkania z duchowieństwem świeckim i zakonnym, 27 V), NP VII, 1, s. 696-699; toż: *I sacerdoti sono necessari perché Cristo è necessario*, NP VII, 1, s. 1527-1531.

39. *Sakrament apostołstwa* (Homilia podczas bierzmowania, 10 VI), NP VII, 1, s. 753-755; toż: *Amministrazione della Cresima a giovani di diverse nazioni*, IGP VII, 1, s. 1652-1657.

40. *Kolegialność i posłannictwo* (Przemówienie podczas spotkania z Konferencją Episkopatu Szwajcarii, 15 VI), NP VII, 1, s. 812-817; toż: *Collegialità e autorità episcopale di fronte ai problemi dell'evangelizzazione*, IGP VII, 1, s. 1777-1786.

41. *Kościół, którego jesteście pasterzami* (Przemówienie podczas spotkania z biskupami Kanady, Ottawa, 20 IX), NP VII, 2, s. 307-314; toż: *Confermati i Vescovi nella loro missione secondo il Concilio Vaticano*, IGP VII, 2, s. 631-643.

42. Adhortacja [...] *Reconciliatio et paenitentia*" (2 XII), NP VII, 2, s. 674-724; toż: *Esortazione Reconciliatio et Paenitentia*, IGP VII, 2, s. 1352-1499.

1985

43. *Władze świeckie niech nie tracą z oczu Chrystusowej prawdy o człowieku* (Przemówienie do Rady Miasta Rzymu, 17 I), NP VIII, 1, s. 65-67; toż: *I poteri pubblici non perdano di vista la verità di Cristo e della Chiesa sull'uomo*, IGP VIII, 1, s. 115-118.

44. *Wierność władzy cywilnej i wspólnocie kościelnej* (Przemówienie do inspektoratu Policji przy Watykanie, 21 I), NP VIII, 1, s. 87-88; toż: *Fedeltà all'autorità civile e alla comunione ecclesiale*, IGP VIII, 1, s. 155-156.

45. *Wierność Kościołowi i człowiekowi* (Homilia podczas Mszy św. w Mérida, 28 I), NP VIII, 1, s. 115-119; toż: *Rinnovare la fede per vivere la fedeltà a Cristo, alla Chiesa, all'uomo*, IGP VIII, 1, s. 207-213.

46. *Czym jest i jaką rolę spełnia Kuria Rzymska* (Przemówienie do Kolegium Kardynalskiego, 21 XI), NP VIII, 2, s. 685-691; toż: *Sulla linea del Concilio la Curia strumento ed aiuto al Romano Pontefice*, IGP VIII, 2, s. 1324-1339.

1986

47. *Historia i ewolucja świata a historia Zbawienia* (Audiencja generalna, 25 VI), NP IX, 1, s. 952-957; toż: *La Divina Provvidenza e la crescita del Regno di Dio*, IGP IX, 1, s. 1915-1925.

1987

48. *Jezus Chrystus – Mesjasz „Król”* (Audiencja generalna, 11 II), ORpol. 8(1987) nr 2, s. 8; toż: *Gesù Cristo, Messia „Re”*, IGP X, 1, s. 313-321.

49. *Jezus Chrystus – Mesjasz „Kapłan”* (Audiencja generalna, 18 II), ORpol. 8(1987) nr 2, s. 8-9; toż: *Gesù Cristo, Messia „Sacerdote”*, IGP X, 1, s. 362-372.

50. *Jezus Chrystus – Mesjasz „Prorok”* (Audiencja generalna, 25 II), ORpol. 8(1987) nr 2, s. 9; toż: *Gesù Cristo, Messia „Profeta”*, IGP X, 1, s. 417-427.

51. *Jezus Chrystus – początek i spełnienie Królestwa Bożego* (Audiencja generalna, 18 III), ORpol. 8(1987) nr 3, s. 14-15; toż: *Gesù Cristo, inaugurazione e compimento del Regno di Dio*, IGP X, 1, s. 584-594.

52. *Kiedy rządzący stają się rzecznikami pragnienia zgody* (Przemówienie do korpusu dyplomatycznego, 6 IV), ORpol. 8(1987) nr 6, s. 18; toż: *La visita in America Latina è un servizio alla solidarietà tra le nazioni*, IGP X, 1, s. 1122-1124.

53. *Jezus Chrystus – Syn Człowieczy* (Audiencja generalna, 29 IV), ORpol. 8(1987) nr 4, s. 8; toż: *Gesù Cristo, Figlio dell'Uomo*, IGP X, 1, s. 1453-1464.

54. *Sobie samym przywrócenie* (Spotkanie z władzami państwowymi i prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 8 VI), ORpol., nr spec., s. 90-91.

55. *Jezus Chrystus – Odkupiciel i sędzia* (Audiencja generalna, 30 IX), ORpol. 8(1987) nr 9-10, s. 11; toż: *Gesù Cristo ha il potere di giudicare*, IGP X, 3, s. 772-783.

56. *Jezus Chrystus ma moc odpuszczania grzechów* (Audiencja generalna, 7 X), ORpol. 8(1987) nr 11-12, s. 13; toż: *Gesù Cristo ha il potere di rimettere i peccati*, IGP X, 3, s. 811-821.

57. *Jezus Chrystus – Boski Prawodawca* (Audiencja generalna, 14 X), ORpol. 8(1987) nr 11-12, s. 13-14; toż: *Gesù Cristo Legislatore divino*, IGP X, 3, s. 840-851.

58. „*Ja wam przekazuję Królestwo jak mnie przekazał je mój Ojciec*” (Audiencja generalna, 4 XI), ORpol. 8(1987) nr 11-12, s. 23-24; toż: „*Io preparo per voi un Regno come il Padre l'ha preparato per me*”, IGP X, 3, s. 993-1003.

59. „*Dziewczątko, mówię ci, wstań*” (Audiencja generalna, 18 XI), ORpol. 8(1987) nr 11-12, s. 25; toż: „*Fanciulla, io ti dico, alzati!*”, IGP X, 3, s. 1141-1150.

60. *Poprzez znaki i cuda Chrystus objawia moc Zbawiciela* (Audiencja generalna, 25 XI), ORpol. 8(1987) nr 11-12, s. 25; toż: *Mediante i segni-miracoli Cristo rivela il potere di Salvatore*, IGP X, 3, s. 1198-1207.

61. *Cuda Chrystusa jako „zbawcze znaki”* (Audiencja generalna, 2 XII), ORpol. 8(1987) nr 11-12, s. 26; toż: *I miracoli di Cristo come „segni salvifici”*, IGP X, 3, s. 1254-1262.

1988

62. *Cuda jako znaki porządku nadprzyrodzonego* (Audiencja generalna, 13 I), ORpol. 9(1988) nr 1, s. 18; toż: *I segni che rivelano la „Potenza dall'alto”*, IGP XI, 1, s. 89-98.

63. *Jezus Chrystus prawdziwy człowiek* (Audiencja generalna, 27 I), ORpol. 9(1988) nr 1, s. 19; toż: *Gesù Cristo vero uomo*, IGP XI, 1, s. 256-260.

64. *W Chrystusie Królestwo Boże uobecniło się w dziejach człowieka* (Audiencja generalna, 27 IV), ORpol. 9(1988) nr 3-4, s. 19-20; toż: „*È giunto a voi il Regno di Dio*”, IGP XI, 1, s. 1043-1055.

65. „*Zbuduję Kościół mój*” (Audiencja generalna, 15 VI), ORpol. 9(1988) nr 6, s. 5; toż: *Gesù fondatore della sua Chiesa: „... edificherò la mia Chiesa”*, IGP XI, 2, s. 2023-2034.

66. „*Przekazuję wam królestwo*” (Audiencja generalna, 22 VI), ORpol. 9(1988) nr 6, s. 5-6; toż: *Gesù fondatore della struttura ministeriale della Chiesa: „...io assegno a voi un regno”*, IGP XI, 2, s. 2090-2099.

67. *Chrystus wyzwala człowieka z niewoli grzechu do wolności w prawdzie* (Audiencja generalna, 3 VIII), ORpol. 9(1988) nr 8, s. 13; toż: *Cristo libera l'uomo dalla schiavitù del peccato verso la libertà nella verità*, IGP XI, 3, s. 205-216.

68. *Chrystus wyzwala człowieka i ludzkość do „nowego życia”* (Audiencja generalna, 10 VIII), ORpol. 9(1988) nr 8, s. 13-14; toż: *Cristo libera l'uomo e l'umanità verso una „nuova vita”*, IGP XI, 3, s. 222-231.

69. *List apostolski „Mulieris dignitatem”* [...] z okazji Roku Maryjnego o godności i posłaniu kobiety (15 VIII), ORpol. 9(1988) nr 8, s. 3-12; toż: *Lettera apostolica „Mulieris dignitatem” del sommo pontifice [...] sulla dignità e vocazione della donna in occasione dell'Anno mariano*, IGP XI, 3, s. 317-378.

70. *Ostatnie słowa Chrystusa na krzyżu: „Ojcze, odpuść im...”* (Audycja generalna, 16 XI), ORpol. 9(1988) nr 12, s. 26; toż: *Udienza a lavoratori spagnoli*, IGP XI, 4, s. 1499.

1989

71. *Parakletos – rzecznik i obrońca Apostołów* (Audycja generalna, 24 V), ORpol. 10(1989) nr 5-6, s. 8; toż: *Parakletos*, IGP XII, 1, s. 1331-1341.

72. *Pięćdziesiątnica – uobecnienie Chrystusowego królestwa w ludzkich dziejach* (Audycja generalna, 22 XI), ORpol. 10(1989) nr 10-11, s. 22; toż: *Pentecoste e presenza nella storia umana dell'unico regno di Gesù Cristo*, IGP XII, 2, s. 1317-1327.

73. *Chrystus – Król Wszechświata* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 26 XI), ORpol. 10(1989) nr 10-11, s. 24; toż: *Parrocchia dei Santi Francesco d'Assisi e Caterina da Siena Patroni d'Italia*, IGP XII, 2, s. 1367-1378.

1990

74. *Stajecie się „świadkami Królestwa”* (Homilia podczas konsekracji biskupów, 5 IV), ORpol. 11(1990) nr 4, s. 29; toż: *Il Vescovo promotore di santità nel popolo di Dio*, IGP XIII, 1, s. 837-840.

75. *„Starajcie się naprzód o królestwo Boga i jego sprawiedliwość”* (Przemówienie do przedsiębiorców, Durango, 9 V), ORpol. 11(1990) nr 6, s. 11-12, 3, 5, 6, 7; toż: *Apertura leale alle giuste esigenze del bene comune*, IGP XIII, 1, s. 1181-1188.

76. *Rząd polski może liczyć na pomoc Kościoła* (Przemówienie z okazji złożenia listów uwierzytelniających przez ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej przy Stolicy Apostolskiej prof. Henryka Kupiszewskiego, 16 VI), ORpol. 11(1990) nr 6, s. 3; toż: *Davanti alla Polonia si è aperta una nuova pagina della storia*, IGP XIII, 1, s. 1602-1605.

77. *Jesus – Król dobroci* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 25 XI), ORpol. 11(1990) nr 10-11, s. 29; toż: *Costruire il regno d'amore di Cristo nelle tormentate vicende della storia*, IGP XIII, 2, s. 1290-1292.

78. Encyklika *Redemptoris missio* o stałej aktualności posłania misyjnego (7 XII), ORpol. 12(1991) nr 1, s. 4-37; toż: *Lettera Enciclica Redemptoris Missio*, IGP XIII, 2, s. 1398-1557.

1991

79. *Kamień węgielny królestwa Bożego w świecie* (Homilia podczas Mszy św. na zakończenie Konsystorza, 7 IV), ORpol. 12(1991) nr 7, s. 18-19; toż: *Dal Consistorio straordinario un nuovo impulso per l'evangelizzazione di tutte le genti*, IGP XIV, 1, s. 712-715.

80. Encyklika *Centesimus annus* (1 V), ORpol. 12(1991) nr 4, s. 4-30; toż: Lettera Enciclica *Centesimus Annus*, IGP XIV, 1, s. 953-1083.

81. „*Nie zabijaj*”: przeciwko uzurpacji Bożej władzy nad życiem i śmiercią (Homilia podczas Mszy św., Radom, 4 VI), ORpol. 12(1991) nr 5, s. 34-36; toż: *Alle vittime della crudeltà umana nel nostro secolo si aggiunge il grande cimitero dei non-nati e degli indifesi*, IGP XIV, 1, s. 1467-1472.

82. „*Nie kradnij*” znaczy także nie nadużywaj twojej władzy nad własnością (Homilia podczas Mszy św., Białystok, 5 VI), ORpol. 12(1991) nr 5, s. 46-49; toż: *La Beata Bolesława, mediante l'amore al suo popolo, fu l'ispiratrice dell'ecumenismo nella vita quotidiana*, IGP XIV, 1, s. 1495-1503.

83. *Sobie samym przywrócenie* (Przemówienie podczas spotkania z władzami państwowymi i prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 8 VI), ORpol. 12(1991) nr 6, s. 18-19.

84. *Królestwo Boże w Starym Testamencie* (Audienca generalna, 7 VIII), ORpol. 12(1991) nr 9-10, s. 42-43; toż: *Il Regno di Dio nell'Antico Testamento*, IGP XIV, 2, s. 181-194.

85. *Wielka królowa Węgry* (Homilia podczas Mszy św., Pécs, 17 VIII), ORpol. 12(1991) nr 9-10, s. 7-8; toż: „*Magna domina Hungarorum: salva questo popolo che si è affidato interamente a Te*”, IGP XIV, 2, s. 306-313.

86. *Królestwo Boże królestwem Chrystusa* (Audienca generalna, 4 IX), ORpol. 12(1991) nr 9-10, s. 45-47; toż: *Regno di Dio, Regno di Cristo*, IGP XIV, 2, s. 462-471.

87. *Znaczenie królestwa Bożego w przypowieściach ewangelicznych* (Audienca generalna, 18 IX), ORpol. 12(1991) nr 9-10, s. 49-50; toż: *Il significato del regno di Dio nelle parabole evangeliche*, IGP XIV, 2, s. 590-600.

88. *Wzrost królestwa Bożego według przypowieści ewangelicznych* (Audienca generalna, 25 IX), ORpol. 12(1991) nr 9-10, s. 50-51; toż: *La crescita del Regno di Dio secondo le parabole evangeliche*, IGP XIV, 2, s. 640-649.

1992

89. *Śmierć nie ma już władzy nad człowiekiem* (Homilia podczas Wigilii Paschalnej, 18 IV), ORpol. 13(1992) nr 6, s. 31-32; toż: *In questa notte Cristo ha gettato la luce della vita sulla morte umana*, IGP XV, 1, s. 1126-1128.

90. *Biskupi – następcy apostołów* (Audienca generalna, 8 VII), ORpol. 13(1992) nr 9-10, s. 58-59; toż: *I vescovi, successori degli apostoli*, IGP XV, 2, s. 37-46.

91. *Biskupstwo – kapłaństwo sakramentalne* (Audienca generalna, 30 IX), ORpol. 14(1993) nr 1, s. 42-43; toż: *L'Episcopato, Ordine sacramentale*, IGP XV, 2, s. 203-210.

92. *Kolegium biskupów* (Audienca generalna, 7 X), ORpol. 14(1993) nr 1, s. 43-45; toż: *Il Collegio episcopale*, IGP XV, 2, s. 251-261.

93. *Misja powierzona każdemu biskupowi* (Audienca generalna, 28 X), ORpol. 14(1993) nr 1, s. 45-47; toż: *La missione affidata a ogni vescovo*, IGP XV, 2, s. 434-444.

94. *Biskupi „zwiastunami wiary” w głoszeniu Ewangelii* (Audienca generalna, 4 XI), ORpol. 14(1993) nr 1, s. 47-48; toż: *I vescovi, „araldi della fede”, nella predicazione del Vangelo*, IGP XV, 2, s. 474-481.

95. *Biskupi „szafarzami łaski najwyższego kapłaństwa”* (Audienca generalna, 11 XI), ORpol. 14(1993) nr 1, s. 49-50; toż: *I vescovi, „economi della grazia del supremo sacerdozio”*, IGP XV, 2, s. 527-536.

96. *Pasterska posługa biskupów* (Audienca generalna, 18 XI), ORpol. 14(1993) nr 1, s. 50-52; toż: *I vescovi nel servizio pastorale*, IGP XV, 2, s. 624-633.

97. *Uznali królewską władzę Chrystusa i oddali za Niego życie* (Homilia podczas Mszy św. beatyfikacyjnej, 22 XI), ORpol. 14(1993) nr 1, s. 12-14; toż: *I martiri messicani hanno suggellato con la morte la verità della Croce e del Regno di Dio*, IGP XV, 2, s. 672-677.

98. *Władza Piotra w pierwszym okresie życia Kościoła* (Audienca generalna, 16 XII), ORpol. 14(1993) nr 2, s. 54-55; toż: *L'autorità di Pietro agli inizi della Chiesa*, IGP XV, 2, s. 923-932.

1993

99. *Biskup Rzymu następcą Piotra* (Audienca generalna, 27 I), ORpol 14(1993) nr 3, s. 47-49; toż: *Il Vescovo di Roma Successore di Pietro*, IGP XVI, 1, s. 185-195.

100. „*Munus Petrinum*” *Biskupa Rzymu jako pasterza powszechnego* (Audienca generalna, 24 II), ORpol 14(1993) nr 5-6, s. 45-46; toż: *Il „Munus Petrinum” del Vescovo di Roma come Pastore universale*, IGP XVI, 1, s. 507-517.

101. *Misja nauczania Następcy Piotra* (Audienca generalna, 10 III), ORpol 14(1993) nr 5-6, s. 46-48; toż: *La missione dottrinale del Successore di Pietro*, IGP XVI, 1, s. 592-603.

102. *Opieka Boża nad Urzędem Nauczycielskim Następcy Piotra (Część I)* (Audienca generalna, 17 III), ORpol 14(1993) nr 5-6, s. 48-49; toż: *L'assistenza divina nel magistero del Successore di Pietro*, IGP XVI, 1, s. 636-646.

103. *Opieka Boża nad Urzędem Nauczycielskim Następcy Piotra (Część II)* (Audienca generalna, 24 III), ORpol 14(1993) nr 5-6, s. 50-51; toż: *L'assistenza divina nel magistero del Successore di Pietro*, IGP XVI, 1, s. 734-746.

104. *Prezbiteriat – służebne uczestnictwo w kapłaństwie Chrystusa* (Audienca generalna, 31 III), ORpol 14(1993) nr 5-6, s. 51-53; toż: *Il Presbiterato, partecipazione ministeriale al sacerdozio di Cristo*, IGP XVI, 1, s. 784-797.

105. *Więzi między prezbiterami i ich biskupami* (Audienca generalna, 25 VIII), ORpol. 14(1993) nr 11, s. 46-48; toż: *Relazioni dei presbiteri con i loro Vescovi*, IGP XVI, 2, s. 556-568.

1994

106. *Rodzina należy do dziedzictwa ludzkości* (List do głów państw, 19 III), ORpol. 15(1994) nr 8, s. 4-5; toż: „*La famiglia appartiene al patrimonio dell'umanità*”, IGP XVII, 1, s. 763-766.

107. *Przekroczyć próg nadziei*, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1994.

1995

108. *Królestwo Chrystusa jest nieprzemijające* (Homilia na rozpoczęcie Synodu, 26 XI), ORpol. 17(1996) nr 3, s. 5-6; toż: *I lavori del Sinodo favoriscano il processo verso una vera e solida pace*, IGP XVIII, 2, s. 1261-1265.

109. *Posługa biskupów w Kościele* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”. 26 XI), ORpol. 17(1996) nr 2, s. 50-51; toż: „*Presbyterorum Ordinis*”: *un mistero di grazia, una missione esigente e sublime*, IGP XVIII, 2, s. 1266-1269.

1996

110. *Dar i tajemnica*, Wydawnictwo św. Stanisława BM, Kraków 1996.

1997

111. *Maryja na godach w Kanie Galilejskiej* (Audiencja generalna, 26 II), 18(1997) nr 4-5, s. 38-39; toż: *Maria alle nozze di Cana*, IGP XX, 1, s. 336-344.

112. *Maryja orędowniczką pierwszego cudu Jezusa w Kanie* (Audiencja generalna, 5 III), ORpol. 18(1997) nr 4-5, s. 39-40; toż: *A Cana Maria induce Gesù a compiere il primo miracolo*, IGP XX, 1, s. 383-390.

1998

113. *Il complesso tema della democrazia attende orientamenti idonei a guidare i governanti e le nazioni in questo passaggio di millennio* [Złożony temat demokracji wymaga zasad wskazujących kierunek rządzącym i całym narodom podczas tej epokowej zmiany] (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami sesji plenarnej Papieskiej Akademii Nauk Społecznych, 23 IV), IGP XXI, 1, s. 805-807.

114. *List apostolski motu proprio [...] o naturze teologicznej i prawnej Konferencji Episkopatów* (21 V), ORpol. 20(1999) nr 1, s. 17-25; toż: „*Apostolos Suos*”, IGP XXI, 1, s. 957-976.

115. *Aby głębiej zrozumieć tajemnicę Boga, człowieka i stworzenia* (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami sesji plenarnej Papieskiej Akademii Nauk, 27 X), ORpol. 20(1999) nr 2, s. 48-49; toż: *La conoscenza della fede, fondata sulla verità rivelata, non viene esclusa dalla conoscenza ottenuta per via razionale*, IGP XXI, 2, s. 849-853.

116. *Poznać prawdę w szczerości serca* (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami konferencji na temat Inkwizycji, 31 X), ORpol. 20(1999) nr 2, s. 49-50; toż: *Il magistero non può compiere una richiesta di perdono basandosi solo su immagini sovraccariche di emotività che impediscono la diagnosi serena*, IGP XXI, 2, s. 896-900.

117. *Królestwo Chrystusa nie zna kresu* (Homilia na rozpoczęcie Synodu, 22 XI), ORpol. 20(1999) nr 2, s. 9-10; toż: *Quella porzione di Chiesa, disseminata nell'immensità degli spazi oceanici, troverà la verità e la vita nella via indicata dai santi e dai martiri*, IGP XXI, 2, s. 1071-1075.

1999

118. *Sakrament pojednania w Roku Wielkiego Jubileuszu* (Przemówienie do uczestników kursu zorganizowanego przez Penitencjarię Apostolską, 13 III), ORpol.

20(1999) nr 9-10, s. 32-34; toż: *L'anno giubilare, grazie al Sacramento della Penitenza, deve essere in mondo speciale anno del grande perdono e della piena riconciliazione*, IGP XXII, 1, s. 516-521.

119. *Królowanie Chrystusa objawiło się w ich życiu* (Homilia podczas Mszy św. kanonizacyjnej, 21 XI), ORpol. 21(2000) nr 2, s. 30-31; toż: *Guide lumineuse verso il Grande Giubileo del 2000*, IGP XXII, 2, s. 977-980.

2000

120. *Wasza służba jest niezbędna dla społeczeństwa* (Przemówienie z okazji jubileuszu Policji Miejskiej we Włoszech, 20 I), ORpol. 21(2000) nr 3, s. 17-18; toż: „*Il Giubileo vi domanda di essere custodi del diritto alla vita*”, IGP XXIII, 1, 97-100.

121. *W ofiarnej służbie człowiekowi i społeczeństwu* (Homilia podczas Mszy św. z okazji Jubileuszu Parlamentarzystów i Polityków, 5 XI), ORpol. 22(2001) nr 1, s. 25-27; toż: *Il legislatore cristiano non può scendere a compromessi sulla vita e sulla famiglia fondata sul matrimonio tra un uomo e una donna*, IGP XXIII, 2, s. 769-774.

2001

122. *Psalm 47 – Pan Król wszechświata* (Audienca generalna, 5 IX), ORpol. 23(2002) nr 2, s. 47-48; toż: *Salmo 46: Il Signore, re dell'universo*, IGP XXIV, 2, s. 237-244.

123. *List Apostolski „motu proprio” o ogłoszeniu św. Tomasza Morusa patronem rządzących i polityków* (31 X), ORpol. 22(2001) nr 1, s. 9-11.

124. *Bądźmy świadkami ewangelicznej nadziei* (Przemówienie do uczestników Międzynarodowej Konferencji nt. „Władza i zdrowie”, 17 XI), ORpol. 23(2002) nr 3, s. 46-47; toż: *Nel mondo della salute l'esercizio del potere non si ispiri al desiderio di dominio o di profitto, ma sia animato da sincero spirito di servizio*, IGP XXIV, 2, s. 746-748.

2002

125. *Aby każdy naród żył w pokoju* (List do przywódców państw i rządów, 24 II), ORpol. 23(2002) nr 5, s. 4-5.

126. „*Civis romanus sum – jestem Rzymianinem*” (Przemówienie do delegacji władz miejskich Rzymu, 31 X), ORpol. 24(2003) nr 1, s. 41-42; toż: *Invoco l'intercessione di Maria, Salus populi romani, e dei santi Pietro e Paolo su quanti abitano in questa nostra meravigliosa Città*, IGP XXV, 2, s. 651-652.

2003

127. Encyklika *Ecclesia de Eucharistia* O eucharystii w życiu kościoła (17 IV), ORpol. 24(2003) nr 5, s. 4-24; toż: *Lettera Enciclica Ecclesia de Eucharistia*”, IGP XXVI, 1, s. 468-512.

128. Posynodalna adhortacja apostolska *Pastores Gregis* [...] (16 X), ORpol. 25(2004) nr 1, s. 4-48; toż: Esortazione Apostolica Postsinodale *Pastore Gregis*, IGP XXVI, 2, s. 392-598.

129. *Prawda, która rządzi światem i kieruje życiem ludzi* (Przemówienie podczas spotkania z członkami Papieskiej Akademii Nauk, 10 XI), ORpol. 25(2004) nr 3, s. 26-27; toż: „*Siamo uniti nel nostro comune desiderio di lasciarci illuminare dall'unica Verità che governa il mondo e guida la vita di tutti*”, IGP XXVI, 2, s. 728-730.

2004

130. *Psalm 20 – modlitwa o zwycięstwo dla króla* (Audiencja generalna, 10 III), ORpol. 25(2004) nr 6, s. 29-30; toż: *Salmo 19: Preghiera per la vittoria del Re-Messia*, IGP XXVII, 1, s. 302-307.

131. *Psalm 21,2-8.14 – dziękczynienie za zwycięstwo Króla-Mesjasza* (Audiencja generalna, 17 III), ORpol. 25(2004) nr 6, s. 30-31; toż: *Salmo 20,2-8.14: Ringraziamento per la vittoria del Re-Messia*, IGP XXVII, 1, s. 334-339.

132. *Psalm 110 – Mesjasz królem i kapłanem* (Audiencja generalna, 18 VIII), ORpol. 26(2005) nr 1, s. 41; toż: *Salmo 109,1-5.7: Il Messia, Re e Sacerdote*, IGP XXVII, 2, s. 147-151.

133. *Psalm 72,1-11 – królewska władza Mesjasza* (Audiencja generalna, 1 XII), ORpol. 26(2005) nr 3, s. 39-40; toż: *Salmo 71,1-11: Il potere regale del Messia*, IGP XXVII, 2, s. 635-640.

134. *Wstańcie, chodźmy!*, Wydawnictwo św. Stanisława BM, Kraków 2004.

2005

135. *Rozwój i nowe zadania* (Przemówienie do przedstawicieli regionu Lacjum, prowincji i miasta Rzymu, 13 I), ORpol. 26(2005) nr 4, s. 16-17; toż: „*Un'attenzione e un impegno sempre vigile per preservare il più possibile il futuro della gioventù*”, IGP XXVIII, s. 44-45.

136. *Pamięć i tożsamość. Rozmowy na przełomie tysiącleci*, red. zespół pod kierownictwem P. Ptasznika i P. Sardiego, Znak, Kraków 2005.

BENEDYKT XVI

2005

1. *Proszę was o pomoc w posłudze Kościołowi* (Przemówienie podczas spotkania z członkami Kolegium Kardynalskiego, 22 IV), ORpol. 26(2005) nr 6, s. 7-8; toż: „*Vi prego, non fatemi mai mancare il vostro sostegno!*”, IB I, s. 14-15.

2. *Wysłuchiwać się z całym Kościołem w słowo i wolę Chrystusa* (Homilia podczas inauguracji pontyfikatu, 24 IV), ORpol. 26(2005) nr 6, s. 10-12; toż: „*Un servizio alla gioia di Dio che vuol fare il suo ingresso nel mondo*”, IB I, s. 20-26.

3. *Prymat w służbie jedności* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 26 VI), ORpol. 26(2005) nr 9, s. 18; toż: *La festa dei santi Pietro e Paolo è un'occasione significativa per sottolineare l'unità e la cattolicità della Chiesa*, IB I, s. 278-280.

4. *Bądźcie dla wszystkich niezawodnymi przewodnikami* (Przemówienie podczas spotkania z nowo mianowanymi kardynałami, 30 VI), ORpol. 26(2005) nr 9, s. 19-20; toż: „*Camminiamo insieme, uniti dagli stessi sentimenti di concordia e di amore a Cristo e alla sua Chiesa*”, IB I, s. 301-304.

5. *Pieśń Ef 1,3-10 – Bóg Zbawca* (Audiencja generalna, 6 VII), ORpol. 26(2005) nr 10, s. 46-47; toż: *Cantico: Efesini 1,3-10: Dio Salvatore*, IB I, s. 322-327.

6. *Pieśń Ef 1,3-10 – Bóg Zbawca* (Audiencja generalna, 23 XI), ORpol. 27(2006) nr 4, s. 34-35; toż: *Cantico: Efesini 1,3-10: Dio Salvatore*, IB I, s. 835-840.

2006

7. *Powołani do współpracy z Następcą Piotra* (Homilia podczas Liturgii Słowa, 24 III), ORpol. 27(2006) nr 5, s. 31-32; toż: *Canto su di voi*, IB II, 1, s. 351-355.

8. *Nasze ręce niech się staną rękami Chrystusa* (Homilia podczas Mszy św. Krzyżma w Wielki Czwartek, 13 IV), ORpol. 27(2006) nr 5, s. 10-12; toż: *Le nostre mani diventino nel mondo le mani del Signore*, IB II, 1, s. 443-447.

9. *Chrystus odniósł zwycięstwo nad złem i śmiercią* (Audiencja generalna, 19 IV), ORpol. 27(2006) nr 5, s. 29-30; toż: „*Dio mi conceda di essere Pastore mite e fermo della sua Chiesa*”, IB II, 1, s. 472-478.

2007

10. Encyklika *Spe salvi* (30 XI), ORpol. 29(2008) nr 1, s. 4-24-31; toż: Lettera Enciclica *Spe Salvi*, IB III, 2, s. 662-746.

2008

11. *Dzień, w którym Duch Święty ustanowił Kościół* (Homilia podczas Mszy św. w uroczystość Zesłania Ducha Świętego, 11 V), ORpol. 29(2008) nr 6, s. 46-48; toż: *La pace fondata sulla verità non scende a compromessi con il mondo*, IB IV, 1, s. 763-767.

2009

12. *Królestwo Jezusa przechodzi przez krzyż i jest uniwersalne* (Homilia podczas Mszy św. w Niedzielę Palmową, 5 IV), ORpol. 30(2009) nr 6, s. 13-15; toż: *L'universalità e la croce vanno insieme. Solo così si crea la pace*, IB V, 1, s. 553-558.

2010

13. *Pan uobecnia swoje działanie przez posługę kapłana* (Audienca generalna, 14 IV), ORpol. 31(2010) nr 6, s. 42-44; toż: *Nella Chiesa Cristo non è mai assente*, IB VI, 1, s. 489-497.

14. *„Zakorzenieni i ugruntowani w miłości”* (Homilia podczas Liturgii Słowa na rozpoczęcie konsystorza, 20 XI), ORpol. 31(2010) nr 12, s. 10-11; toż: *Concistorio ordinario pubblico per la creazione di 24 nuovi Cardinali*, IB VI, 2, s. 872-877.

15. *Papieża i kardynałów nie łączy strategia działania, ale miłość Chrystusa i Jego Duch Święty* (Homilia podczas Mszy św. z nowymi kardynałami, 21 XI), ORpol. 31(2010) nr 12, s. 12-13; toż: *„Il Primato di Pietro al servizio del Primato di Cristo”*, IB VI, 2, s. 883-887.

16. *Moc opierania się tyranii władzy* (Homilia podczas Pasterki, 24 XII), ORpol. 32(2011) nr 2, s. 14-16; toż: *La forza di resistere alla tirannia del potere*, IB VI, 2, s. 1074-1079.

2011

17. *Bądźcie promotorami współpracy, solidarności i humanizmu* (Przemówienie do przedstawicieli Krajowego Stowarzyszenia Gmin Włoskich, 12 III), ORpol. 32(2011) nr 5, s. 18-19; toż: *Pluralità e unità della nazione*, IB VII, 1, s. 327-330.

18. *Jesteście twórcami swojej przyszłości* (Przemówienie podczas spotkania z władzami politycznymi i społecznymi oraz przedstawicielami głównych religii w pałacu prezydenckim w Kotonu, 19 XI), ORpol. 33(2012) nr 1, s. 11-13.

2012

19. *Gościnność, solidarność i praworządność* (Przemówienie do władz regionu Lacjum oraz gminy i prowincji rzymskiej, 12 I), ORpol. 33(2012) nr 3, s. 12-13; toż: *Accoglienza, solidarietà, legalità*, IB VIII, 1, s. 62-65.

20. *Władza oznacza służbę, miłość i pokorę* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 29 I), ORpol. 33(2012) nr 3, s. 38; toż: *L’Autorità divina è il potere dell’amore di Dio che crea l’universo*, IB VIII, 1, s. 132-137.

21. *Niech waszą misję oświeca wiara i ożywia miłość* (Homilia podczas Mszy św. na rozpoczęcie konsystorza, 18 II), ORpol. 33(2012) nr 4, s. 8-9; toż: *La logica della fede è il servizio dell’amore*, IB VIII, 1, s. 195-200.

22. *W czasach kryzysu potrzebujemy relacji opartych na bezinteresowności i miłości* (Przemówienie podczas spotkania z przedstawicielami władz cywilnych i wojskowych, 2 VI), ORpol. 33(2012) nr 7-8, s. 17-18; toż: *Da sant’Ambrogio a lezione di politica*, IB VIII, 1, s. 681-684.

23. *Dramat i siła papieństwa* (Homilia podczas Mszy św. w uroczystość Apostołów Piotra i Pawła, 29 VI), ORpol. 33(2012) nr 7-8, s. 5-7; toż: *Il dramma e la forza del Papato*, IB VIII, 1, s. 819-823.

24. *Królowa, która jest służebnicą* (Audienca generalna, 22 VIII), ORpol. 33(2012) nr 9-10, s. 42-44; toż: *La Regina che serve*, IB VIII, 2, s. 101-106.

25. *Naśladowcie Jezusa, który umiłował nas aż do końca* (Homilia podczas Mszy św. z nowymi kardynałami, 25 XI), ORpol. 34(2013) nr 1, s. 23-24; toż: *Il potere di Gesù è quello della verità e dell'amore*, IB VIII, 2, s. 649-652.

2013

26. *Jak niespokojni poszukiwacze Boga* (Homilia podczas Mszy św., 6 I), ORpol. 34(2013) nr 2, s. 18-21; toż: *Come inquieti cercatori di Dio*, IB IX, s. 23-28.

FRANCISZEK

2013

1. *Chrystus jest bramą królestwa* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 22 IV), ORpol. 34(2013) nr 6, s. 26-27.

2. *Pieniądz musi służyć, a nie rządzić* (Audienca dla ambasadorów przy Stolicy Apostolskiej, 16 V), ORpol. 34(2013) nr 7, s. 13-14; *L'Etica dà fastidio a chi adora il denaro, non condividere i beni con i poveri è derubarli*, IF I, 1, s. 187-190.

3. *Prawdziwa władza jest służbą* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 21 V), ORpol. 34(2013) nr 7, s. 40-41.

4. Encyklika [...] *Lumen fidei*. O wierze (Rzym, 29 VI); toż: Lettera Enciclica *Lumen Fidei*, IF I, 1, s. 410-508.

5. *Królestwo Boże jest prawdziwą odnową* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 6 VII), ORpol. 34(2013) nr 8-9, s. 47.

6. *Bądźmy misjonarzami królestwa Bożego* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 7 VII), ORpol. 34(2013) nr 8-9, s. 59-60; toż: *Andare e annunciare*, IF I, 2, s. 19-21.

7. *O sprawujących władzę* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 16 IX), w: Franciszek, *Prawda jest spotkaniem. Słowa z Domu świętej Marty*, Znak, Kraków 2019, s. 315-317.

8. *Pasterze słuchający ludu* (Przemówienie podczas audienencji dla biskupów, 19 IX), ORpol. 34(2013) nr 11, s. 35-37; toż: *Accogliere, camminare, rimanere*, IF I, 2, s. 249-253.

9. *Zgoda dla dobra wszystkich* (Przemówienie podczas wizyty u prezydenta Włoch, 14 XI), ORpol. 35(2014) nr 1, s. 24-26; toż: *Busso idealmente alla porta di ogni Italiano, il Paese ritrovi la concordia*, IF I, 2, s. 501-503.

10. Adhortacja [...] *Evangelii gaudium* (24 XI).

2014

11. *Biskupi, jakich chcemy mieć* (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami zebrania Kongregacji ds. Biskupów, 27 II), ORpol. 35(2014) nr 3-4, s. 24-27; toż: *Il Vescovo sia testimone umile e coraggioso del Risorto, non ci servono manager*, IF II, 1, s. 223-231.

12. *Budowanie pokoju wymaga poszanowania wolności i godności wszystkich* (Przemówienie podczas wizyty u prezydenta Izraela, 26 V), ORpol. 35(2014) nr 6, s. 23-24; toż: *Perseguiamo l'impegno per una soluzione Pacifica*, IF II, 1, s. 621-622.

13. *Pieniądze, próżność i władza zniewalają serce* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 20 VI), w: Franciszek, *Bóg szuka nas na marginesie. Słowa z Domu świętej Marty*, Znak, Kraków 2017, s. 166-167.

14. *W krainie spokojnego poranka* (Spotkanie z przedstawicielami rządu i władz państwowych, Seul, 14 VIII), ORpol. 35(2014) nr 8-9, s. 4-5; toż: *Mondo stanco della guerra, impegnarsi per la riconciliazione*, IF II, 2, s. 115-118.

15. *Nie zamieniajcie służby we władzę* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 11 XI), w: Franciszek, *Bóg szuka nas na marginesie. Słowa z Domu świętej Marty*, Znak, Kraków 2017, s. 298-300.

16. *Władza odbiera nam płodność* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 19 XII), w: Franciszek, *Bóg szuka nas na marginesie. Słowa z Domu świętej Marty*, Znak, Kraków 2017, s. 346-348.

2015

17. Encyklika [...] *Laudato si*. W trosce o wspólny dom (Rzym, 24 V).

18. *Postawmy na nadzieję* (Spotkanie z przedstawicielami władz Bośni i Hercegowiny, 6 VI), ORpol. 36(2015) nr 6, s. 9-10.

19. „*Synodalność*” konstytutywnym wymiarem Kościoła (Przemówienie podczas uroczystości upamiętniającej 50. rocznicę ustanowienia Synodu Biskupów, 17 X), ORpol. 36(2015) nr 11, s. 4-8.

20. *Moc królestwa Jezusa* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 22 XI), ORpol. 36(2015) nr 12, s. 48-49.

2016

21. *Aby wyjść z fałszywej neutralności* (Homilia podczas Mszy św. w uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki, 1 I), ORpol. 37(2016) nr 1, s. 18-19.

22. *Serce i umysł otwarte na perspektywę Boga* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 6 I), ORpol. 37(2016) nr 1, s. 22-23.

23. *Rozgrywki władzy* (Audiencja generalna, 24 II), ORpol. 37(2016) nr 3-4, s. 49-50.

24. *Trzeba przezwyciężyć lęk* (Przemówienie podczas spotkania z władzami RP na Wawelu, Kraków, 27 VII), ORpol. 37(2016) nr 7-8, s. 4-6.

2017

25. *Pieniądze, próżność i władza zniewalają serce* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 20 VI), w: Franciszek, *Bóg szuka nas na marginesie. Słowa z Domu świętej Marty*, Znak, Kraków 2017, s. 166-168.

2018

26. *Korupcja to wirus skażający wszystko* (Przemówienie podczas spotkania z przedstawicielami władz, Lima, 19 I), ORpol. 2018) nr 2, s. 27-29.

27. *Brakuje woli politycznej, żeby powstrzymać wyścig zbrojeń i położyć kres wojnom* (Przemówienie do uczestników sesji plenarnej Papieskiej Akademii Nauk, 12 XI), ORpol. 39(2018) nr 12, s. 7-8.

2019

28. *„Kultura nadużyć” raną zadaną wiarygodności Kościoła* (List do Biskupów Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, 1 I), ORpol. 40(2019) nr 1, s. 7-11.

29. Posynodalna adhortacja apostolska *Christus vivit* [...] do młodych i całego Ludu Bożego (25 III), p. 10, 12, 31, 98, 181, 184.

30. *Nie zamykajcie serca przed tymi, którzy pukają do waszych drzwi* (Przemówienie podczas spotkania z przedstawicielami władz, społeczeństwa obywatelskiego oraz korpusu dyplomatycznego, 5 V), ORpol. 40(2019) nr 6, s. 5-6.

31. *„Dekalog” dla przedstawicieli papieskich* (Przemówienie do nuncjuszy papieskich, 13 VI), ORpol. 40(2019) nr 9, s. 6-11.

2020

32. *Władza to nie nakazywanie, ale konsekwencja i świadectwo* (Homilia podczas Mszy św. w Domu św. Marty, 14 I), ORpol. 41(2020) nr 2-3, s. 37-38.

33. *Potrzebujemy mądrości, by opowiadać historie piękne, prawdziwe i dobre* (Ogłoszenie na 54. Dzień Środków Społecznego Przekazu, 24 I), ORpol. 41(2020) nr 1, s. 4-7.

34. *Zasada pomocniczości i cnota nadziei* (Audiencja generalna, 23 IX), ORpol. 41(2020) nr 10, s. 22-24.

35. Encyklika *Fratelli tutti* [...] O braterstwie i przyjaźni społecznej (Asyż, 3 X) nr 45, 52, 72, 77, 159, 166, 171, 172, 173, 177, 178, 195, 201, 202, 209, 215, 219, 220, 236, 238, 239, 241, 253, 256, 258, 264, 273, 276.